

ועדת ערר לארנונה
שליד עיריית ירושלים
נתקבל בתאריך:

26/4/17

תיק ערר 303/14

ועדת הערר לענייני ארנונה עיריית ירושלים

- חברי הוועדה:
1. עו"ד אמיר שושני – יו"ר הוועדה
 2. עו"ד רונית אדהאן – חבר הוועדה
 3. רו"ח תרצה גורטלר – חברת הוועדה

העוררת

מ. טל אירועים וכנסים בע"מ
ע"י בייכ עוה"ד אליהו מלך ואחרי
רחוב הבנקים 3, חיפה 33034
טל: 04-8600123 פקס: 04-8678830

המשיב:

מנהל הארנונה של עיריית ירושלים
ע"י בייכ עו"ד דנה בראשי ואחרי
ככר ספרא 1, ירושלים
טל: 02-6298937 פקס: 02-6296290

החלטה

טיעוני הצדדים

לטענת העוררת התשובה להשגה ניתנה בחלוף המועד הקבוע בדין ודי בכך כדי לקבל את ההשגה. לטענתה, היא הגישה את ההשגה ביום 31.3.14 ותשובת המשיב להשגה נתקבלה במשרדה ביום 12.6.14.

העוררת ציינה כי ועדת הערר נתנה החלטה מקדמית לפיה היה מקום לקבל את עמדתה, אולם לא הוצגו ראיות כי אכן קיבלה את תשובת המשיב ביום 12.6.14. לטענת העוררת עיון בחומר המצוי בתיק מלמד כי טענה זו הוכחה כנדרש. בעניין זה העוררת הפנתה למסמך שהוטבעה בו חותמת "נתקבל" של משרדה ותצהיר בו העוררת מעידה אודות מועד קבלת התשובה.

לחילופין נטען כי גם אם נקבע שהמועד הקבוע אינו מועד קבלת התשובה, הרי שהנטל להוכיח את מועד מתן התשובה להשגה מוטל לפתחו של המשיב ונטל זה לא הורם על ידו. העוררת הפנתה לפסיקה לפיה נטען כי חזקת התקינות אינה מאפשרת לקבוע כי המועד המצוי במכתב המענה מהווה ראיה לכך שנשלח באותו מועד או בסמוך לו. נטען כי לפי הפסיקה העוררת הציגה ראיה ולו ראשונית שדי בה כדי להעביר את הנטל למנהל הארנונה. לטענת העוררת

תיק ערר 303/14

הואיל והיא צרפה את התשובה המקורית להשגה על גבה מוטבעת חותמת נתקבל במשרדה, לפיה התשובה נתקבלה ביום 12.6.17, הרי שהיא הביאה ראייה ראשונית שדי בה כדי להעביר את הנטל.

עוד נטען כי חזקת התקינות אף הופרכה הואיל ונציגי המשיב השיבו לשאלות הוועדה כי מנהל הארנונה חותם ידנית. התשובה נשלחת ואין תיעוד מתי יוצאת התשובה במעטפה. התשובות נשלחות באותו היום שהן נחתמות. התשובה נושאת את התאריך שבו מחלקת שומה כתבה את המכתב. התאריך נכתב על ידי המחשב. כלומר, גם לפי עמדת המשיב אין זהות בין מועד כתיבת המסמך לבין המועד שבו מועברת התשובה לעיונו של המשיב. לא כל שכן לחתימתו ולשליחתו.

לכן גם אם המשיב היה מוכיח שהוא שולח את המכתב בסמוך לחתימתו והוא לא הוכיח זאת כאן, הרי שאין ללמוד מהמועד שנכתב על המסמך מתי נחתם המסמך.

מנגד טוען המשיב כי התשובה להשגה ניתנה ביום 27.5.14 שהוא המועד המצוי בתוך מסגרת 60 הימים הקבועים בדין ומשכך לא נתקבלה באיחור.

עמדת העוררת כבר נדחתה בהחלטה קודמת של הוועדה בעניין טענת הסף. נקבע כי אין הוכחה שהעוררת אכן קיבלה את התשובה להשגה רק ביום 12.6.14.

המשיב הפנה לעדותו של מנהל יחידת השומה בעירייה לפיו המועד שכתוב על התשובה החתומה הוא המועד הקובע וכי התשובה נשלחת בצמידות לחתימת מנהל הארנונה.

בנוסף העיד נציג המשיב כי ההשגה נסגרת רק לאחר שליחתה וסריקתה במערכת וכי יש תאריך לסריקה. לבקשת הוועדה הוא צירף העתק ממערכת ההשגות ממנו עולה כי התקבלה תשובה שלילית להשגה ביום 27.5.14. במסמך האמור אף ניתן להיווכח שביום 1.6.14 ההשגה תויקה בקלסר ההשגות זאת לאחר שהתשובה להשגה נשלחה ונסרקה למערכת.

המשיב צין כי העוררת הגישה תצהיר אליו צורפה תשובה להשגה שמלמדת כי חותמת נתקבל נחתמה על עמוד ריק ולא על התשובה להשגה. קרי, העוררת לא הצליחה להוכיח כי אכן התשובה להשגה ניתנה באיחור. היא נשאלה האם יש לה את ההעתק המקורי. היא העבירה את ההעתק המקורי ושוב העבירה את החותמת נתקבל על דף נפרד. כן עולה כי ההשגה לא הוגשה למנהל הארנונה אלא למזכירות וועדת העררים.

תיק ערר 303/14

הדין קובע כי המועד הקובע הוא מועד מתן התשובה ולא מועד הקבלה אצל העוררת שכלל לא תלוי במשיב.

לגופו של עניין נטען כי השטח שנטען שיש להפחיתו כבר הופחת במסגרת ההסכמות בהסדר פשרה שתוקפו היה עד לסוף שנת 2013 ואינו חלק מהחויב בשנת 2014. באשר לשטח המבואה נטען שהוא הופחת. באשר לשטח הגג נטען כי העוררת הודתה שהיא משתמשת בו לעריכת חופות והודתה שנערכת שם קבלת פנים. לטענת המשיב השטח מקורה והונחו בו שולחנות וכסאות וציוד לאירועים. הוא חלק משטח היחידה ועל כן יש לחייבו בהתאם בארנונה.

ביחס לסוג המטבח נטען כי הוא חלק אינטגרלי מאולם האירועים ואינו בר פיצול. הכנת האוכל משמשת את העסק בכללותו כאולם אירועים. העוררת לא הוכיחה כי מדבר במטבח יצרני.

דיון והכרעה

שוב אנו נדרשים לבחון האם התשובה להשגה ניתנה בתוך 60 הימים הקבועים בדין.

על פי הראיות שהוצגו לפנינו ניתן לקבוע כי ההשגה הוגשה בתאריך 31.3.14.

מקובלת עלינו עדות העוררת שלוותה באישור בכתב לפיה היא קיבלה את התשובה להשגה בתאריך 12.6.14. על פי התרשמותנו מהעוררת לא מצאנו כל סיבה להטיל בה דופי ולא לקבל את עדותה ביחס למועד שקיבלה את תשובת המשיב. איננו סבורים כי קיים בסיס המאפשר לקבוע כי החותמת שהוטמעה על גב ההחלטה היא חותמת פיקטיבית שאינה קשורה לתשובת המשיב להשגה.

על כן ברי כי התשובה להשגה הומצאה מעבר למועד של 60 הימים הקבועים בדין. קיימת פסיקה לפיה יש צורך שהחלטה תימסר במסגרת 60 הימים (השופט שפירא בעת"מ (מחוזי חיפה) 2123/12/11 המכללה הארצית להכשרה מקצועית סכנין בע"מ נ' מנהל הארנונה).

לפי הפסיקה האמורה לכאורה ניתן היה לקבל את הערר. אולם כפי שקבענו בהחלטות קודמות הוראות הדין ופסיקות של בתי המשפט המחוזיים מלמדים כי יש למנות את מועד 60 הימים מיום שליחת ההודעה.

הרציונל לכך הוא שאין לבוא בטרזניה מופרזת כלפי המשיב בדבר המועד שבו המשיג קיבל את התשובה להשגה. מועד מסירת הדואר אינו תלוי רק במשיב, אלא ברשויות הדואר ובמועד שבו המשיג יקבל לידיו את דבר הדואר, שלעיתים נשלח אל תיבת הדואר שלו.

תיק ערר 303/14

החלטה לפיה מועד המסירה הוא המועד הקובע תוביל למניפולציות על ידי נישומים שלא יקבלו לידיהם את ההחלטה במועד שבו היא תשלח אליהם בכוננת מכונן. נוסף על כן, בתוך עמינו אנו חיים, וידוע שאיחורים בקבלת הדואר מתרחשים מעת לעת.

המועד הרלוונטי, לפי הפסיקה של בתי המשפט המחוזיים, הוא המועד שבו נשלחה ההחלטה לידי מגיש ההשגה (ראו עמ"נ (מרכז) 11-11-19655 עיריית פתח תקווה נ' "דלק" חברת הדלק הישראלית בע"מ (25.3.2012); עמ"נ 12-10-3468 (באר-שבע) חיים קליין ובניו בע"מ נ' עיריית אשדוד (16.9.2013)) עת"מ 11-08-15882 י. פסטרנק ושות' נ' מועצה מקומית באר-יעקב ואח' (6.3.12) ועמ"נ (תל-אביב) 323/08 אחים לוטרינגר בע"מ נ' מועצה אזורית דרום השרון (20.9.2011), עמ"נ 14-08-43544 שותפות עמיתי מלון הרצל ירושלים נ' מנהל הארנונה של עיריית ירושלים (7.6.15)).

על פי עדותו של המשיב, המועד שבו נשלחה ההחלטה הוא סמוך למועד כתיבת ההחלטה. ברם, מתעורר כאן קושי לקבל את עמדת המשיב. על פי עדותו של מנהל השומה מטעם המשיב התגלתה לפנינו פרקטיקה שאינה ראויה ושאינה עומדת בעקרונות המשפט המנהלי המוטלים על המשיב בהיותו רשות ציבורית שחייבת לנהוג בהגינות שלטונית ובכללי מנהל תקינים.

התברר לפנינו כי הפקידים מטעם המשיב מכינים את ההחלטה עבור מנהל הארנונה. התאריך שמופיע על גבי ההחלטה נשתל על ידי המחשב, ואז מנהל הארנונה מקבל לידו העתק פיסי של ההחלטה עליה הוא חותם באופן ידני. כאשר חותם מנהל הארנונה על התשובה הוא אינו משנה את התאריך שמודפס על גבי המכתב, ואינו מוסיף את המועד שבו ההחלטה נחתמה על ידו. התאריך שמופיע על גבי ההחלטה הוא אפוא תאריך מודפס שנכתב על ידי מי שהכין למנהל הארנונה את טיוטת ההחלטה. זאת בשעה שרק המועד שבו חתם מנהל הארנונה נחשב כמועד מתן ההחלטה.

במציאות שכזו טיוטת ההחלטה ניתנת בתאריך מסוים ויכולה להיחתם בתאריך אחר, קרי: בו קיים פער בין השניים.

משנדעה לנו הפרקטיקה האמורה אנו סבורים שיש בה כדי לבטל את חזקת התקינות המנהלית.

אנו ממליצים למשיב להפסיק לאלתר את הפרקטיקה האמורה. על מנהל הארנונה לכתוב בכתב ידו ובחתימתו את התאריך שבו הוא חותם על ההחלטה. אין כל מקום לכתוב בהחלטה את התאריך של מתן הטיטה. יש לכך חשיבות רבה גם לנוכח העובדה שהמחוקק מתייחס למועדים למתן תשובה להשגה כמועדים שיש להקפיד עליהם בקפידה יתרה.

תיק ערר 303/14

כיון שכך, איננו מקבלים את עמדת המשיב לפיה ההחלטה נשלחה בסמוך למועד שנכתב על גבי ההחלטה. מרגע שקיים פער בין תאריך ההחלטה הרשום ליום החתימה בפועל, ובוודאי בשעה שברור לנו שקיים פרק זמן נוסף מרגע החתימה עד למועד השליחה בפועל, הרי מקרה גבול כמו זה יזקף לחובת המשיב.

המשיב הגיש לאחר ניהול ישיבת ההוכחות בהתאם להחלטת הוועדה מסמך ממערכת המחשוב שלו. במסמך האמור נכתב כי נתקבלה תשובה שלילית ביום 27.5.14. ביום 1.6.14 ההחלטה תויקה בקלסר ההשגות וביום 7.6.14 נכתבה הערה בתיק.

העובדה שההחלטה תויקה בתיק ההשגות ביום 1.6.14 מלמדת, לשיטת המשיב, כי היא נשלחה במועד האמור ואף נסרקה. איננו מקבלים זאת. המשיב לא צירף את המסמך מלכתחילה לחומר הראיות ולא נערכה חקירה על המסמך האמור ועל כן העניין לא הוברר די צורכו. לא השתכנענו, אפוא, כי התיק בוצע לאחר שההחלטה נשלחה בדואר, אלא כל שאנו יכולים להסיק הוא שביום 1.6.14 ההחלטה כבר היתה חתומה. ברם, מועד זה מאוחר ל-60 ימי התשובה להשגה.

המשיב יכול היה לשלוח את החלטותיו בדואר רשום, אולם משבחר שלא לעשות כן, עליו לקחת בחשבון שבמקרים כגון זה שלפנינו, הוא יאלץ לקבל את ההשגה בהעדר ראייה מצידו למועד מתן התשובה, ראייה שעליו להביאה.

בבר"מ 4804/15 שותפות עמיחי מלון הרצל ואחר נ' מנהל הארנונה של עיריית ירושלים קבע בית המשפט העליון כי: "לא ניתן למתוח את חזקת התקינות באופן שהמועד המצוין במכתב המענה להשגה יהווה ראייה לכך שנשלח באותו מועד או בסמוך לו". בענייננו הדברים יפים שבעתיים, שכן חזקת התקינות נסתרה בכך שהמועד שבו צוין שניתנה בו ההחלטה, התברר כמועד שאינו משקף את מועד החתימה. בהתאם לפסיקת העליון לא ניתן לקבל את עמדת המשיב כי ההחלטה נשלחה באותו יום או בסמוך למועד שבו היא נחתמה.

בפסק הדין האמור בית המשפט העליון הוסיף וקבע: "נקודת המוצא צריכה להיות כי מי שטוען כי מנהל הארנונה לא השיב במועד על השגה אמור להביא ראייה לכאורה לכך, בהתאם לגסיבות הקונקרטיות של המקרה, בבחינת "המוציא מחברו". משהובאה ראייה לכך, ולו ראשונית בלבד יעבור הנטל למנהל הארנונה, ובהקשר זה, כאמור, לא יכול להיות די בתאריך המודפס על גבי מכתב התשובה להשגה כשלעצמו".

תיק ערר 303/14

כפי שפירטנו לעיל, העוררת הציגה ראייה בדמות תצהיר וחזתמת על גבי ההחלטה המלמדים כי ההחלטה התקבלה במשרדה ביום 12.6.14. מרגע שהתברר כי קיים פער בין מועד כתיבת ההחלטה לבין מועד שליחתה, העוררת עמדה בנטל הראייה הראשוני המוטל עליה.

לפי פסיקת העליון בנסיבות כגון דא, יש להעביר את הנטל לידי המשיב. המשיב לא עמד בנטל המוטל עליו ולא הוכיח כי נתן את ההחלטה במועד או כי שלח אותה במועד הקבוע בדיון.

המשיב אינו שולח את ההחלטה בדואר רשום. בכך הוא מקשה לבחון האם הוא אכן עומד במועדים הקבועים בדיון. אנו סבורים שטוב יעשה המשיב אם ישלח את החלטותיו בדואר רשום ובכך ימנע דיונים מיותרים אם ההחלטה נשלחה במועד אם לאו.

העובדה שהמשיב מתעד במערכת הממוחשבת את המועדים בהם עשה פעולות שקשורות למתן ההחלטה, מעוררת את השאלה מדוע הוא לא טורח לציין במחשב את תאריך שליחת ההחלטה תוך תיעוד מפורט שמוכיח כי מתי נשלחה ההחלטה. התנהלות מעין זו מקשה על המשיב לעמוד בנטל ההוכחה המוטל עליו, כמפורט לעיל.

חשוב לציין כי סוגיה זו הגיעה לפתחה של הוועדה פעמים רבות מידי. אנו לימדנו זכות על המשיב בהתאם לחזקת התקינות ובהתאם לראיות שהונחו לפנינו בכל תיק על פי נסיבותיו. קבלת הערר בשל איחור במתן תשובה אינה החלטה קלה. שכן ראוי שהערר יבחן לגופו של עניין ולא על בסיס כשלים פרוצדורליים.

אולם מידת הדיון מחייבת גם את ועדת הערר. מקום בו הוכח שהמשיב לא נהג בהתאם לעקרונות המשפט המנהלי ולא נתן את החלטה במועד, הרי שלפי הדיון אין מנוס מלקבל את הערר. זאת בהתאם לחובתנו לפסוק לפי סעיף 4 לחוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית), התשל"ו – 1976.

למען ההגינות נציין כי אם היינו נדרשים לבחון את הערר לגופו היינו מגיעים לתוצאה הפוכה. העוררת לא טענה במסגרת הסיכומים טענות לגופו של ענין והתמקדה באיחור במתן התשובה. בחינת הערר לגופו מלמדת כי אין טעות שמחייבת את התערבותה של ועדת הערר. אולם לנוכח השיקולים שהוצגו לעיל יש לקבל את עמדת העוררת בעניין האיחור במתן התשובה.

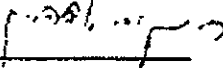
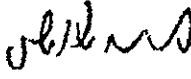

לאור כל האמור לעיל דין הערר להתקבל. החלטת המשיב בטלה, מהטעם שהתשובה להשגה ניתנה באיחור ביחס למועדים הקבועים בדיון.

תיק ערר 303/14

זכות ערעור על החלטה זו בתוך 45 יום, בערעור מינהלי לבית המשפט לעניינים מינהליים בירושלים.

ניתנה בהעדר הצדדים ביום 26/11/2017.

מזכירות הוועדה תמציא החלטה זו לצדדים.

		
עו"ד רונית אדהאן	עו"ד אמיר שושני	רו"ח תרצה גורטלר
חברת הועדה	יו"ר הועדה	חברת הועדה